

VÙNG BUNG

BĂNG QUANG THẤP NHIỆT (đái buốt nóng
đỏ hay ra máu mủ)

{ Liệt huyết (21.22)
{ Côn luân (60)

Đái buốt thêm Hội âm (90)

VIÊM RUỘT CẤP - ĐAU DA DÂY CẤP

{ Chích nặn máu Xích trạch (24) { K. trạch
{ Khúc trạch (64) { Ủy trung

XUẤT HUYẾT DA DÂY

{ Cửu Âm bạch + Đai đôn
{ tả Đai lãng (64)
{ Khích môn (64)

IẢ RA MÁU TƯỞI

cứu Yêu dương quan 10 môi

VIÊM GAN CẤP

Tụy du (D8) + Tỳ du (D11) + Thái khê (62)

[+ Lao cung (66)] < uông lá cỏ mần trâu >

VIÊM THÂN CẤP

{ Giải khê (44)

{ Phục lưu (62)

(+ Khúc tuyền)

VIÊM TUY CẤP

VIÊM TUY CẤP

- Tuy du (D8)
- Tỳ du (D11) + Ý xá (D11)
- Trung quản (89)
- Lương môn (37)
- Nội quan + Túc tam lý
- Thái bạch (46)

VIÊM GAN TUY (đau quản vùng sau ức lan ra vùng bụng mạng mỡ phổi)

- Chữa viêm Tuy
- Thái xung (83) + Nội đình (44) + Khí hải

VIÊM RUỘT THỪA :

- Tả Quan nguyên
- cứ Trứu tiêm
- đắp muối sống
- < Khúc trích + Xích trích >

ĐAU BỤNG GIUN

- Bồ' Quan nguyên
- Đại hoành (rôn sang 4+)

ĐẠI TRĂNG NGANG (thực tiết)

- Thượng cự hự
- Hạ cự hự

TRÚNG GIÓ CẢM LẠNH ỈA CHẤY
cứ Thân khuyết + Quan nguyên

ĐÁI NHIỄU

* cứu Liệt khuyết

* trẻ con:

Bồ Bách hội

Thái khê

(bí đái tả Bách hội)

đái...
dâm

ĐÁI THẢO ĐAM

* { Bồ' Khúc cốt
Tinh cung
Tả' Thái xung

* { T.A. giao
Quan nguyên
Thân đù
Khi' hải

UXƠ TIÊN LIỆT TUYẾN

{ Bồ' Khúc cốt
Tinh cung

RỐI LOAN TIÊN LIỆT TUYẾN

{ Khúc cốt
Tam âm giao

ĐAU BÚI TRĨ

* Trường cường + Hội âm

* Bách hội + Trường cường + Thừa sơn + (Hội âm) (Kết hợp chữa trĩ mũi)

* Uống lá mở lông rau dấp cá mỗi ngày 1 nắm cho đến khi dứt, xông phải uống Thăng ma (02g) để trừ căn.

* Ăn chuối tiêu vào sáng sớm vỏ phơi khô sắc uống. Lá chuối già nấu nước rửa đi ngoài chùi bằng lá chuối

* Lá thâu dẫu tiá đập Tiễn đình (giã)

QUANH HẬU MÔN NỘI MỤN CÓ BOC NƯỚC

{ Hội đường
Trưởng cường

ĐAU BỤNG

* Lấy thuốc hút nhồi với rượu cốt ngay lỗ rốn.

* Ngón cái để xoa giữa cườm tay

* Đau bụng trên: (Da dầy: Kỳ môn)

{ Trung quản
Nội quan
Túc tam lý (châm trước)

- Nhiệt châm, hàn cứu Hợp cốc + Nội đình

- Can khí bất thư: Thái xung + D. L. tuyên

- Tỳ vị hư hàn: cứu Khí hải (Thái bạch)

- Đam ẩm: Chiên trung + Phong long

- Nhiệt thô không dứt: chích Kim tân + Ngọc

chích

* Đau quanh rốn:

Túc tam lý + Thiên khu + Khí hải
(phát sốt châm, không sốt châm và cứu, hay thêm cứu cách muối Thân khuyết)

* Đau bụng dưới:

{ Tam âm giao
{ Khi' hải
{ Khúc tuyền

(Khi' hải - Quan nguyên - Vị du)

CON NÍT ĐAI DÂM

Quan nguyên - Túc tam lý - Thân du
< Mỗi lần châm bổ một huyết >

SA TRỰC TRĂNG

{ Bách hội
{ Trường cường

ĐI TIÊU ĐÊM NHIỀU

* Vững đẹn rang chín, nhai từng hạt cho nát như mới nuốt. Mỗi ngày nhai một hoặc 2 thìa cà phê. Uống nước trà gừng.

* Nấu xương lợn với đậu nành ăn ngay hay vài hôm 1 lần

NÔN RA MÁU

Lấy ngay tỏi sống (1 củ) giã nát cốt ở gan bàn chân. Bên trong cho uống củ nghệ sống giã nát vắt nước uống.

NÔN MỬA (Th. khâu + Umôn + Th. cốc)

- * Nội quan + Trung quản + Túc tam lý
  - thuộc nhiệt: Hợp cốc + Nội đình
  - thuộc hàn: Trung quản châm xong phải cứu
  - can vị bất hòa: D.L. tuyền + Thái xung
  - Tỳ hư: cứu Chương môn + Tỳ du
- * Khúc trí + Nội quan + Túc tam lý (bình, (ta'))
  - Nhiệt: Hợp cốc + ủy trung
  - Hàn: Tỳ du + Trung quản + Khi' hải (châm + cứu cách gững hay sao muối chườm)
  - Nôn mửa không dứt: chích máu Kim tân + Ngọc dịch

NẤC CỨT Nhân trung,

- * Nội quan tiến lui theo hơi thở 0,5" - 0,3" + Thái khê + Cách du + Ách nghịch
- * Tỳ du (D₈) + Tỳ du (D₁₁) + Thái xung
- * Khi' xá + Cách du + Nội quan + Thiên đột
- * Túc tam lý + Thiên khu + Trung quản + Thiên đột + Nội quan
- * Cách du + Trung quản + Nội quan + Chiên trung + Túc tam lý (châm + cứu chườm nghẹn)

BÍ ĐÁI - ĐÁI IT (Âm cốc + Th. phân + T.t. lý)

*

Trung cực

Âm lãn̄g tuyēn̄

Hãn̄h gian

Bãn̄g quang du

Tam âm giao

Nóng quả bí đái:

Gián đấ̄t giã̄ với hãn̄h
hường trôn đãm ăn đấ̄p
lên mu.

Hư chũng gia: Bách hội (cứu) + Khí hải
+ Quan nguyên

* Trẻ bí đái:

Lấy một cái gương sen (tươi hay khô) đổ
nước nấu cho đặc cho uống nóng nóng.

TRẺ BÍ IẢ

* Lấy 1 quả chanh, gọt vỏ, vắt lấy nước
rồi đổ 1/2 ly mật mía cho uống

* { Chi xác (bỏ xơ) 1 chi?
Cam thảo 1 chi?

đổ 2 bát nước sắc còn 1 ly cho uống.

TRẺ ĐAU BỤNG

* Hãn̄h lá đãm sắc với nước rồi tắm cho
Lấy hãn̄h, đãm nhỏ, hơi nóng, chườm vào
rốn trẻ nó đi tiêu được là khỏi

* Lấy lá trâu hơi nóng xoa

ĐIÀ CHUI VÀO ĐÍT

Lấy một nắm hành lá giã nhỏ trộn với mật ong và một ít nước, thụt vào lỗ đít đi đi sẽ chết mō ra theo

ỈA CHẢY

* Cấp tính: *Đau hậu môn, thối rữa*
Trung quản + Thiên khu + Túc tam lý
(Tả)

Bụng óau nhiều cứu Thân khuyết

* Ỉa chảy mãn:

Trung quản + Thiên khu + Tỳ du + Vị du
+ Túc tam lý

Cứu cách gừng. Phân có lẫn máu gia cứu Mệnh môn

* Đã sáng ỉa chảy:

Chiếu hải (63) + Khí hải + Thân du +
Quan nguyên (cứu)

LY (bình bõ bình tả lưu 30')

Trung quản + Thiên khu + Túc tam lý

- Có nóng lạnh: Đại chủy + Hợp cốc + K. tri

- Đau bụng quá lắm: Thái xung + Chi cẩu

- nhầy trắng nhiều khi lưu kim cứu Thiên khu

- Lôi dom : gia cứu Bách hội
- Không sốt mà số lần đi nhiều cứu Thân khuyết cách muối

THỒ TA' < Bình lưu 30' >

Túc tam lý + Trung quản + Nội quan +
Hợp cốc + Thiên khu

- Chân tay lạnh giá, ra nhiều mồ hôi: cứu Quan nguyên + Khí hải
- Bung đầu không dứt: Khí hải + Tam âm giao + Dương lăng tuyền (châm)
- Mệt mỏi bất tỉnh: Nội quan + Nhân trung + Nội đình + Thái xung.
- Phát sốt, miệng khát bất rứt, không yên: Ủy trung + Thập tuyền (xuất huyết)
- Bắp chân co rút: Côn luân + Thừa sơn

TÁO BÓN

* { Chi câu . } Bình bô' bình tá' tễ buốt thì
 { Chiếu hải / ngưng vẽ lưu 30 phút

* Táo bón lâu : bô' Đại chung (62)

Ả RA MÁU

* Mệnh môn + Thận du (cứu Tmôi) + Cách du

(cứu 10 môi) + châm Trường cường châm
xong gia cứu 10 môi.

châm cách 2 ngày một lần. (Lỗ điit súng
đau chi' châm không cứu

* lả ra máu tươi cứu Yêu dương quan 10 môi

UNG RUỘT (Trừu fiêm)

{ Lan vi Quan nguyên Túc tam lý	{	Công tôn + Nội quan +
		4 huyết quanh rốn (cách
		1 thốn)

Bình, lưu 20-30'; 5' về 1 lần. Châm xong
lấy muối bọc vải chườm huyết

- Bụng đau nhiều: Thiên khu } tả, lưu 135'
- Nôn mửa nhiều: Nội quan } 15' về 1 lần
- Bệnh nghiêm trọng: châm ra máu ở các
huyết: Khúc trí + Ủy trung
- phát sốt: Khúc trí

ĐẠI DÂM

Tam âm giao + Đại đôn + Bách hội + Trung cực
< Tam âm giao, Trung cực bỏ' lưu 1 giờ
Bách hội, Đại đôn không lưu kim
Đại đôn, Bách hội, Trung cực châm + cứu >

TRẺ EM ỈA CHẢY

Bách hội châm 1-2 phân lưu 1 giờ
đồng thời day ở ngón trở từ Thường dương
đến Hô khẩu 30 lần. Lại day ngón cái ở
phía áp ngón trở từ gốc móng đến Hô khẩu
18 lần. Cuối cùng day từ Ngự tế đến đi
qua nếp ngang cổ tay day hướng huyết
Thần môn: 7 lần

SA DA DÂY

Bổ Đê trác

Vị thường

LANH CHƯỜNG BỤNG (Vị hàn)

Cửu Trung quản

RỐI LOAN TIÊU HÓA

{ Trung quản (+ Thiên khu (sau)

{ Túc tam lý

{ Nội quan

CAN UẤT MÁT TRÍ ĐỜ ĐĂN

Một nắm nghệ già nát, một cục phen
băng ngón chân cái (phi) hoà lẫn, vắt nước
dưa xiêm cho uống ngày 1 lần sẽ hết đăn

{ Can nhiệt huyết (D5) + Can du + Cân súc + T.T. lý +
Th. xung + Hcốc + Can viêm điểm + (sỏi MẬT)

HUYẾT ĐẶC HIỆU

- Xích trạch: viêm da dày, viêm ruột (nạn máu)
- Liệt khuyết: người già đái nhiều, viêm đường tiết niệu
- Tứ bạch: giun chui ống mật
- Thiên khu: tăng giảm nhu động ruột

Giun đường ruột

- Thủy đạo: Viêm thận, viêm bàng quang
- Túc tam lý: bệnh vụng bụng trên
- Thương cơ hư: Ly. - viêm đại tràng
- Giải khe: viêm thận
- Thái bạch: đ. hơi, viêm tụy cấp mãn
- Tam âm giao: bệnh tật vụng bụng dưới
- Lâu cốt: ăn nhiều mà mình gầy
- Âm lăng tuyền: Viêm thận
- Huyết hải: giun sán (bách trùng sào)
- Đại hoanh: giun đũa đường ruột
- Uyển cốt: viêm túi mật
- Chi chính: với Thân môn tăng men tiêu hoá ruột non
- Cách du: ung thư da dày
- Đả m du: có tác dụng sát trùng mạnh
- Tam tiêu du: viêm thận
- Dương cương: viêm túi mật
- Chi thất: viêm tiền liệt tuyến
- Bao hoang: căng bóng đái

HUYẾT... (hiếp)

- Thừa sơn: Thở tả (chuột rút)
- Chi âm: gây nôn trướng độc
- Đại chung: Khoá tả
- Hoang du: Dạ dày co rút - tắc mật
- Umôn: dạ dày co rút (đảm lý nhiệt)
- Khúc trách: ung ruột
- Nội quan: các bệnh nội tạng
- Đại lãn: dạ dày xuất huyết
- Chi câu: bí tả táo bón
- Tư độc: viêm thận
- Nhiếp can: ở chua
- Nhật nguyệt: loét dạ dày, tá tràng
- Ngũ khu: sa nội tạng ở bụng dưới
- Tuyết cốt tri tri đồ
- Âm bao: đau thắt lưng và xương cụt dẫn vào trong bụng
- Yêu dương quan: cấp tính tả ra máu
- Chi dương: giun chui ống mật
- Nảo hộ: mất vãng do tắc ruột cấp tính
- Khúc cốt: đá ra dương chấp
- Quan nguyên: chàm nhiều lần tiêu mất giun đũa đường ruột
- Thạch môn: không ăn được chất bột cứng

không hoá

- Thân khuyết: lao ruột dính ruột mà choáng
- Thủy phân: mọi thứ phũ thũng.
- Trung quản: phủ hội (mọi bệnh về tiêu hóa)
- Tử cung (nhâm): nước bọt như keo trắng
- Toàn cơ: cơ thắt thực quản và cơ dạ dày
- Thừa tương: đại nhiều uông nhiều
- Tử phũng: trẻ cam tích (chích nặn ~~đến~~ đến khi thấy ra máu là dừng 3 ngày/lần)
- Trung phủ: Đam nhiệt, đam hư
- Xung dương: lạnh nóng tử bụng, tả hạ hơi

SAY NẶNG

Hợp cốc + Nội quan + Túc tam lý + Nhân trung. (Tả - bõ' lưu 10-15')

- Sốt cao: Khúc trí + Thập tuyên (+ 12 tĩnh)
- Co đúm gân: Ủy trung - Khúc Trạch (chiết)
- Tâm phiến, hôi hộp: Thông lý.

* NƯỚC TIỂU CÓ SẠN, KÉ BONG ĐÁI

Mật lợn đực 1 cái. Người lớn mỗi lần uống 1/4 cái mật. Trẻ em 5 - 10 tuổi uống 1/5. Ngày uống 2 lần.